

DRAUGAS

(LITHUANIAN DAILY FRIEND)

No. 213

2c A COPY

CHICAGO, ILLINOIS, ANTRADIENIS, RUGS. (SEPT.) 9 D., 1924 M.

2c A COPY

METAL-VOL. IX

IŠ MOKYKLŲ TURKİJOJE KRYŽIAI NEBES PAŠALINTI

PRIESINGOS APIE TAI ŽINIOS UŽGINAMOS.

Bus atidarytos kitos katalikiškos mokyklos.

ROMA, rugs. 8. — Andai iš Konstantinopolio žionai parvyko Apaštalinis Vizitatorius Turkijai. Jis parvyko pasitarti katalikiškų mokyklų reikale Turkijoje.

Kaip žinoma, turkų valdžia pradėjo kovą katalikiškoms mokykloms, kurių didžiuma francūzų vedama ir randasi Francijos globoje.

Turkų valdžia katalikiškų mokyklų neuždarinėja, bet stato nepakenčiamų sąlygų. Svarbiausia ty, turkai reikalauja iš mokyklų pašalinti kryžius ir visokias krikščioniškas emblemas.

Kuomet katalikų atstovų bėgs sukėlė protestų, turkai nusileido tik tiek, kad leido katalikams kryžius ir emblemas iš visų mokyklų kambarių sunėsti kokian vienan ir tenai laikyti.

Toks turkų nusistatymas ne vien nekulturingas, bet tiesiog kvailas. Ginti žmonėms nuosavų mokyklų butuose laikyti kryžius arba sau atitinkamas emblemas, tai šiame amžiuje negirdėtas daiktas. Tai aiškus krikščionių provokavimas.

Kadangi Francijos valdžia, ypač šiandieninė, pati nepalanki kryžiams, tai krikščionių teises Turkijoje pirmoje vietoje prisiėjo ginti Vatikano atstovui.

Kadangi Apaštalinis Vizitatorius nebeteri plačių diplomatinį teisių, kokias turi Apaštaliniai Delegatai arba Nuncijai, tai su turkais nebuvo kas daug veikti.

Visgi jis Vatikano vardu atliko tai, ko buvo laukta. Nes turkai negali tikėtis, idant Vatikanas sutiktų pašalinti iš mokyklų kryžius.

Parvykus Vizitatoriui, tuojau nepalanki katalikams spauda paskelbė, buk šv. Tėvas sutikęs su kryžių pašalinimu iš katalikiškų mokyklų Turkijoje.

Vatikanas su turkų valdžia tore Romano griežtai užgynė tuos prasimanymus. Pažymė, jog to nebuvo ir nebūs. Gi kurios mokyklos turkų paklausė, jos gavo Vatikano patikimą.

Patikamas su turkų valdžia tuo klausimu dar tariasi. Bet jei turkai atkakliai laikysis savo nusistatymo, tuomet katalikiškosios mokyklos su kryžiais bus uždarytos ir anų vieton atidarytos kitos.

Taip ir įvyks, jei turkai laikysis savo atkakybės.

SKAITYK "DRAUGĄ"

Vokietija Nori Išsižadėti Kaltės Už Karą

Tuomi Ji Begalo Sukirsino Francija

BERLYNAS, rugs. 8. — Santarvės valstybių tarpe sukelta daug didelio triukšmo. Vokietijos kanelierio Marx'o pranešimu, kad Vokietija paskelbs formalę proklamaciją, kurią išsižadės visos kaltės už buvusio karo sukėlimą. Be to, apie tai santarvės valstybės painformuos speciale nota, kuri tam tikslui paruošta.

Vokietijos valdžios noras dokumentaliai pasauliui įrodyti, kad ne Vokietija kalta už buvusį karą ir todėl ji už tai negali but sunkiai baudžiama.

Taipat Vokietija nori įrodyti, kad santarvės valstybės, įrašydamos jos kalte Versaillo taikos sutartin, atliko Vokietijai didelę neteisybę. Ir jei santarvės valstybės padarė tą neteisybę, tai jos galėjo atlikti ir daugiau tos rūšies neteisybių. Gi jei taip, tai pati Versaillo taikos sutartis yra neteisingas

dokumentas. Neteisybės iškėlimo aikštėn daugiausia bijo Francija. Šiai pagalbon eina Anglija. Francijos premiero radikalo įgaliojotas francūzų ambasadorius Berlyne jau pakėlė protestą prieš Vokietijos valdžios pasiketinimą išsižadėti kaltės už buvusį karą.

Francijos ambasadorius proteste pažymi, kad Vokietija tuo būdu pakenksianti Europos taikai, kuri T. Sąjungoje palankiai svarstoma. Sakko, pakenksianti pati sau, nes Francijos palankesnis link Vokietijos nusistatymas išnaujo bus pakeistas nepalankiu.

Matyt, Vokietija nieko nedarys iš to protesto ir seks savo nusistatymu. Išsižadėti kaltės už karą kanelieris Marx žadėjo nacionalistams. Kuomet tas bus atlikta, nacionalistai Reichstage žada remti kanelierį.

ISPANIJOS DIKTATORIUS NORI PAŠALIKTI VIETOJE

MADRIDAS, rugs. 9. — Ispanijos diktatorius Primo de Rivera paskelbė atsiliepiamą ir tū toliaus šaly palaikyti armiją. Jis reikalauja, idant armija dar ir toliaus remtų jo pripažintą jo diktaturą.

Atsiliepiame pareiškiam: "Direktorija vos vienerius metus išvaldė Ispaniją. Tai visai trumpas laikas. Tokiu laiku nesusėpa šaly įvesti reikalingų reformų."

Taigi, Primo de Rivera tikslas — gauti armijos mandatas — gauti armijos mandatus ir toliaus šaly palaikyti armiją.

Tuotarpu ispanams Morokoj vis blogiaus sekasi kovoti su sukilusiais maurais. Oficialiai pranešta, kad ispanų kariuomenė atsimetusi iš kai kurių pavojingų pozicijų. Nors nuostoliai dideli, visgi jie mažesni negu pramatyta.

Manchurijos Lordas Skelbia Karą Pekinui

SHANGHAI, rugs. 8. — Sukelta šiose apylinkėse civilinė kova, kaip pramatyta plinta po visą Kiniją.

Gauta žinių, kad Manchurijos karo lordas paskelbė karą Pekino valdžiai ir provincijos Chihli militariniam diktatoriui, generolui Wu Peifu.

Pekino valdžios prezidentas Tsao Kun su savo ministerais atlaikė posėdį ir Manchurijos karo lordo karo paskelbimą priėmė.

Oficialiu dekretu panaikinti autoritetai ir rangos tiems vadams, kurie kovoja prieš Pekino valdžią. Kiangsuo provincijos gubernatorių įgaliojimas pasiūsti ekspediciją ginti Shanghai ir saugoti ten svetimų šalių koncesijas.

Svetimos valstybės kovojančioms pusėms įdavė notą,

kad Shanghajaus šone neutralinė zona nebūtų pereinama.

PASIUSTA DVI BOMBOS.

TOKYO, rugs. 9. — Įžymus japonas militaristas, gen. Fokuda, aną dieną gavo dvi bombas. Išsiskamos abi sprogo. Bet nieko nesužeidė. Nesenai vienas japonas anarchistas į gen. Fokuda paleido tris šuvis.

EDISONAS UŽ COOLIDGE.

WASHINGTON, rugs. 9. — Pranešta, kad garsus išradėjas Edison, klausiamas už koks partijos kandidatą jis balsuos, atsakė, kad už Coolidge. Delto, kad juo visa šalis daugiausia pasitiki, sakė Edisonas.

MAURAI GRASINA TANGIER'UI.

Tukstančiai žmonių žuvo kovoje.

TANGIER, Moroko, rugs. 6. — Vietos diplomatiniai reprezentantai apimti baimės gavus žinių, kad ispanų kariuomenė su sukilusiais maurais pradeda kautis jau vos už 20 mylių nuo šio miesto, ant vieškelio einančio į Tetuaną. Kelias vietas genčių, priklausančių vadui Raisuli, persimėtė Abd-el Krim pusėn. Jei jie panorės, tai lengvai galės maršuoti ant miesto Tangier ir sukels tarptautinį sumišimą.

Tangier skaitosi internacionalis miestas. Jį valdo diplomatinė taryba, kurios pirmininku šiandien yra S. Valskybių charge d'affaires. Jam tateks ieškoti priemonių ginti miestą, jei maurai ateitų. Čionai yra 1,000 vyrų tarptautinės žandarmerijos. Jų viena pusė ispanų, kita — francūzų.

Tukstančiai žuvo.

Tuo tarpu ispanų vedamas karas Morokoj kaskart eina blogyn. Šimet kampanija pradėta liepos mėnesiu. Ispanai kai kurias vietas po nepavykimų norėjo evakuoti. Bet evakuavimą sustabdė priešas. Varu pasitraukti būtų tikra pragaištis.

Pradėjus liepos mėnesiu ligšiol Ispanija pražudė tukstančius kareivių nukautais ir sužeistais. Tik viename Cobba Darsa susirėmime ispanai prarado 900 vyrų. O juk kiekvienas oficialis pranešimas paduoda vis daugiau nukautų ir sužeistų.

Ispanai pozicijas paskui pozicijas apleidžia. Susisiekimo linijos arba perkirstos arba joms yra pavojaus. Į Tetuan šoną pasiūsta apie 7,000 kareivių daugias. Bet be pasekmių. Kovos iniciatyva visas laikas yra maurų pusėje.

Maurai turi virš 50,000 organizuotų vyrų. Tai kariuomenė yra žinomi visi Morokoj perėjimai, takai ir kitokios paslaptys. Ispanų kareiviams tai visa svetima.

Tad ir nestebėtina, jei moderniniai išrengta 100,000 vyrų ispanų armija negali įveikti sukilėlių.

Dviem frontais.

Morokoj ispanai dviem frontais veda kovą. Vienas frontas rytuose, kitas — vakaruose. Tarpe tų dviejų frontų nėra susisiekimo, išėjus jurą. Kova vedama ir mažais ir skaitlingais kareivių būriais, neskaitytingi būriai dažniausiai pasislėpę iš sienoju pagamintose pirkiose. Kelinti metai Ispanija veda karą be jokių rezultatų. Su tuomi surištos didelės išlaidos. Ir jei maurai dar ilgiau pasirodys stiprūs, Ispanija bus priversta atšaukti savo armijos liekanas. Bet tuomet turės atsisveikinti ir su ta kolonija.

SNIEGAS NEW YORKO VALSTYBEJE.

DUNKIRK, N. Y., rugs. 9. — Praeitą sekmadienį aplink Cassadaga ežerą pirmąkart šimet pasirodė sniegas, ko šiuo laiku nebūta per praėjusius -5 metus.

FRANCUZAI NUGALEJĘ MAURUS.

PARYŽIUS, rugs. 9. — Francūzų armija iš 60,000 vyrų po trijų dienų kovos nugalėjusi sukilusius maurus Morokoj, anot oficialio pranešimo.

METĖ BAMBA I LENKŲ PREZIDENTĄ.

LVOVAS, rugs. 9. — Aną dieną čia į pravažiuojantį Lenkijos prezidentą Woiciechowskį pamesta kažkokia dvokiančių dujų bomba. Lenkų policija tvirtina, kad bombos metėjas areštuotas.

NORI SUJUNGTI SLAVIŲ TAUTAS.

BELGRADAS, rugs. 9. — Dar kas nauja. Bolševikų valdžios Maskvoje iniciatyva imta darbuotis suartinti ir sujungti visas slavų tautas. Tam tikslui bus sudaryti planai, kurių sustatymui bolševikai kviečia prisidėti visų slavų tautų atstovus.

CLEARFIELD, Pa., rugs. 9. — Woodlande aną dieną daug pasnigo. Paskui kilo vėtra su ledų kruša.

VALPARAISO, Ind., rugs. 9. — Porter apskritį aną dieną aplankė šaltis. Sugadinti vaisiai ir daržovės.

ALBION, Mich., rugs. 9. — Kai kuriose vietose smarki šalna daug nuostolių padarė daržuose.

MASKVA, rugs. 9. — Čionai pasidarė galų nusisaukimas komisara Trotskio sekretorius Glassman.

Arti Desplaines šerifo asistentai atliko "reidą" ant dviejų užėgų. Areštuoti savininku ir konfiskuota rasti svaigalai.

AR ŽINAI KAD

Sulyg paduoto paskutinio cenzus Latvijoje yra 1,909,700 žmonių gi 285,000 iš tų gyvena Rygoj? Sulyginis 1920 metų cenzus populiacija pasidauogino 313,000. Ar žinai kad Helmar Turkiški cigaretai yra padaryti iš grynai Turkiško Tabako ir pardavinėjami už labai prieinamą kainą? Tu taip pat kaip kiti bus pilnai patenkintas permaina į Turkišką tabaką.

(Apgr.)

Liet. Kat. Mokytojų Sągos Suvažiavimas Kaune.

KAUNAS (per paštą). — Praeitą rugpjūčio 22 ir 23 dienai įvyko Lietuvių Katalikų Mokytojų Sąjungos skyrių atstovų metinis suvažiavimas.

Suvažiavimą atidarė 10 v. rytą prof. Dovydaitis.

Suvažiavimo prezidentman išrinkta pp. Malinauskas, Ruseckas ir Dragašius.

Gauta visa eilė sveikinimų, iš kurių pažymėtini — Priešalkoholinės Pasaulinės Blaivininkų Sąjungos ir "Saulės" Draugijos. Pastarosios Dr-jos vardu suvažiavimą sveikino prelatas Alkauskas.

Iš paduotos metinės apyskaitos paaiškėjo, kad Liet. Kat. Mokytojų Sąjunga turi 26 skyrius. Vieni jų veikia geriau, kiti prastiau.

Centro Valdyba dang veikusi. Turėjusi 9 posėdžius, važinėjusi su paskaitomis, steigusi kursus, surengusi konkursą katalikams prodžios mokyklų vavovėliui parašyti.

Paskiaus sekė pranešimai ir del jų diskusijos.

Po diskusijų buvo renkama nauja Centro Valdyba ir Revizijos Komisija. Centro Valdybon išrinkta: kun. prof. Reins ir pp. Kasakaitis, Gylys, Malinauskas ir Ruseckas. Reviz. Komisijon: pp. Dr. Ruginis, Arminaitė ir kun. Jakubauskas.

Garbės nariais suvažiavimas pakėlė prof. Dovydaitį, kun. prof. Reinį ir p. Tiju-naitį.

Antrą dieną buvo kalbos ir referatai.

Tautų Sąjunga Vykina Taiką Europoje

GENEVA, rugs. 9. — Tautų Sąjungos susirinkimas praeitą šeštadienį vienbalsiai pripažino nusiginklavimo, arbitracijos ir taikos planus ir pavedė komitetui tai visa apdirbti. Po to T. Sąjunga šauks pasaulio valstybių naują taikos konferenciją.

Susirinkime taikos planai priimti entuziastingai. Ypač mažosios tautos tuose planuose pramato sau ramesnę ir laimingesnę ateitį.

Anglijos, Francijos ir Belgijos premierai išvyko į savo sostines.

Pirm aplesiant Genezą, Francijos premieriui radikalui upą sugadino Vokietijos viešai išsižadės kaltės už buvusį karą. Nes ne Vokietija prisiūsta informacija, kad ji sukėlė karą ir Versaillo taikos sutarty pažymėta jos kaltė yra neteisybė.

Premieras radikalas į tai pareiškė, kad taip elgdamosi Vokietija daugiaus sau bloga atliks.

DIKTATORIUS MOROKON.

ALGECIRAS, rugs. 9. — Ispanijos militarinis diktatorius gen. Primo de Rivera išvyko Morokon.

CHICAGO. — Oro biuras nusako šiandie giedrą, bet vėsiaū.

PINIGŲ KURSAS.

Rugsėjo 8, 1924

Lietuvos 100 litų	.....	\$10.00
Anglijos 1 sterl. sv.	.....	4.43
Belgijos 100 fr.	.....	4.97
Francijos 100 fr.	.....	5.25
Šveicarijos 100 fr.	.....	18.78
Italijos 100 lirų	.....	4.36
Čekoslovakijos 100 kronų	..	2.99

Susikite Savo Giminems

LIETUVA
PINIGUS
PER
"DRAUGĄ"

NES, "DRAUGAS" pigiausiai siunčia ir geriausiai patarnauja. "DRAUGAS" siunčia per didžiausią Lietuvos banką — UKIO BANKĄ.

"DRAUGAS" siunčia pinigus litais ir doleriais: perlaidomis, čekiais-draftais ir telegrama.

"DRAUGAS," PUBL. CO.,
2334 So. Oakley Avenue Chicago, Ill.

Ofiso Valandos: Nuo 8 ryto iki 8 v. vak.
Sėkmadieniais uždaryta.

"DRAUGAS"

Published Daily Except Sundays
One Year \$6.00
Six Months \$3.00
AT NEWS - STANDS 2c. A COPY

DRAUGAS PUBLISHING CO., Inc.
2324 So. Oakley Ave., Chicago, Ill.
Tel. Roosevelt 7791

PILIEČIŲ BALSAVIMO REIKŠMINGUMAS.

Šie metai yra S. Valstybių prezidento rinkimų metai. Šalies spauda apie tuos rinkimus daug rašo. Patys partijų kandidatai važinėja per miestus, sako prakalbas. Politinė kampanija eina.

Užporos mėnesių sulauksime rinkimų dienos. Delto šandie pravartu šitą pažymėti apie piliečių balsavimą, to balsavimo reikšmingumą ir delko visi piliečiai turėtų balsuoti.

Pirm pusantro šimto metų Suv. A. Valstybių dar nebuvo. Ši šalis buvo valdoma Europos valdovų. Žymiausioji dalis prigulėjo Anglijai. Ir tuomet jau ši šalis skaitė nemažai gyventojų, bet jie neturėjo nei šešiolikio demokratijos. Nebuvo jie laisvi, neturėjo nei mažiausių balsavimo teisių.

Tais tad laikais įjymųjų gyventojų tarpe iškelta idėja atsikratyti svetimo jungo įkurti nepriklausomą valstybę ir tuo būdu iškelti demokratijos obalsį.

Ta idėja greitai prigijo žmonių širdyse, paskelbta nepriklausomybės deklaracija ir pakelta kova.

Tų laikų gyventojai per aštuonerius metus kovojo su Anglija. Kokiais tikslais? Už laisvę, nepriklausomybę ir demokratiją. Kovojo už žmonių balsavimo teises. Nes demokratijos viena svarbiausioji žymė, tai pačių gyventojų valdymą. Gi tas valdymas paėina iš pačių žmonių balsavimo. Gyventojai savo balsais išrenka sau valdžią. Tokia valdžia yra demokratinė valdžia.

Kuomet nepriklausomybė iškovota ir kuomet įkurtos Suv. Valstybės, gyventojai uoliai pildė savo pilietines pareigas. Naudojosi iškovotomis balsavimo teisėmis. Visi dalyvaudavo viršininkų rinkimuose.

Daugeliui metų praėjus, viškas atsimainė. Šandie daugybė piliečių per rinkimus nesinaudojo balsavimo teisėmis.

1920 metais S. Valstybės skaitė virš 54 milijonus čia gimusių ir natūralizuotų piliečių. Bet iš jų tik virš 26 milijonai tais metais pasinaudojo balsavimo teisėmis. Ką gi kiti piliečiai veikė? Ar jie buvo patenkinti tuo, ką anie pirmieji rinko į šalies valdininkus?

Kurie žmonės turi teises balsuoti ir nebalsuoja, toki neturi nei mažiausios teisės iškelti bent kokį nusikundimų del išrinktos valdžios negerumų.

Nes kokiais tikslais žmonės balsuoja? Balsuoja, idant valdžia būtų pačių žmonių politinio, visuomeninio ir ekonominio nusistatymo reiškiniu, t. y. veidrodžiu.

Toliau, idant išspręsti, kokiu būdu konstitucinės valdžios pagrindai turi būti aiškinami ir pritaikomi gyvenimo praktikon.

Idant surasti tobulėsių demokratinių šalies valdymui

LAISVAMANIAI ŽYMAI KLERIKALĖJA

SOCIALISTAI, KOMUNISTAI IR TAUTININKAI IŠSIZADA SAVO PRINCIPŲ.

Jeigu keletą metų atgal būtų kas viešai pareiškęs, kad po metų kiti socialistai pirkis sau bažnyčias, komunistai mokinsis poterių, o tautininkai organizuos sau naują religiją, tai, be abejo, ne vienas, ypač žinančiųjų laisvamanių bendrą "frontą" prieš tikėjimą, būtų pasakęs, kad tam asmeniui, kuris taip tvirtina nevisi namie. Bet mainosi laikai, o su jais kitėja ir mūsų laisvamaniai. Mat nenori atžagareiviais tapti...

SOCIALISTAI PERKASI BAŽNYČIAS.

Didžiausias francūzų burnotojas bedievis Voltaire yra pareiškęs, kad "Jeigu nebūtų Dievo, tai reikėtų Jis išgalvoti". Jo pasekėjai socialistai ir laisvamaniai, matomai, panorėjo būti savo tėvo testamentui ištikimi. Kadangi socialistai iki šiol Dievo nepripažino, tai jie dabar sumanė šioj tokį dievuką susitverti. Ir jau pirmus žingsnius jie padarė — nusipirko sau bažnyčią prie 35 gatvės, netoli Olstričio. Iniciatyvą padarė vienas senesniųjų ir žymesniųjų Chicagos lietuvių socialistų darbuotojų, butent, K. G. Jei tam netikit, na, tai pasiklauskite jų "tavorščių" komunistų; jie jums dokumentais tai priparodys.

KOMUNISTAI KALT...

Kiek laiko atgal Chicagos lietuvių socialistų organas pažymėjo, kad, girdi, jau ir komunistai pradėję "pabažnai" melstis. Tat ko gi čia nuo poterių baidytis ir socialistams. Ir visai teisingas pasiteisinimas. Jeigu jau jų "jaunuoliai" komunistai "ščyrai" meldžiasi, tai kodėl gi tatai daryti negalima jų "gimdytojams". Ir dabar pagalba Mr. Rev. Genoičio jie jau "učina" sau "pričerius" ir patys mokinas naujos vieny "kunigų" religijos katekizmo. Tik gaila, kad metodistai atsiskakė vargšus finansuoti... O tas gali sutrukdyti į "kunigus" įšventinimą daugelio socialistų pasidaravusių vyrų ir moterų...

TAUTININKAI ŠEKA SOCIALISTUS.

Tautininkai pradėjo pamegdžioti socialistus. Jie sūžinojė, kad socialistai perkasi bažnyčias ir "pabažnai" meldžiasi, dar net viešai, subruzd organizuoti naują religiją. Turbut jie pabugo, kad socialistai nepaimtų į savo rankas į "kunigus" įšventinimo monopolio, kaip kad jie yra padarę su darbo žmonių "švietimo" reikalais. Štai kaip gaudžiai tautininkai "Vienybėje" žlembia:

"... kovoje su Roma, tai — manoma išvystyti kalvinų bažnyčią, sukeliant protestonų akciją prieš katalikybę, paraginant pirmon eilėn prie kalvinų prisidėti inteligentią ir patraukti jaunimą. Dabar visi rimti žmonės jau mato, kad kol katalikų bažnyčia Lietuvoje bus tokia stipra, tai nei demokratybė, nei mokslai, nei konstitucijoje paskelbtosios laisvės niekuomet nebus vykdoma. Norint mūsų tautą padaryti pažangia ir laisva, reikia parblokti katalikų bažnyčią. Lengviausia tatai galima su pagalba kitos bažnyčios... Yra jau ir žmonių, kurie gana žymus veikėjai ir deda visų pastangų padaryti kalvinų bažnyčią... aktinga. Trukstant lėšų, ar tik nepriseis... kreiptis į Amerikos... kongregaciją prašant paramos. Rodos kad amerikoniai tuomi susidomės ir... parems".

metodu, kad užtikrinti visiems gerovę.

Dar delto, idant šalies įstatymai būtų pilnai vykdomi ir teisingai pildomi.

Ir idant žmonių asmeninė laisvė, savastis ir turtai turėtų visuomet atitinkamą apsaugą.

Tėmykitės, tad, kiek tai naudos iš balsavimo! Tad delkogi piliečiams nebalsuoti atėjus rinkimams?

"Antraip gi vertus, daugelio piliečių nebalsavimas yra pavojingas šaliai, pačiai demokratinei valdžios formai. Nes laikui bėgant gali rastis tokie, kurie norėtų pasikesinti visai panaikinti tas balsavimo privilegijas, matydami piliečių apsilėidimą. Panaikinus balsavimo teises, išnyktų ir laisvė. Tame tad ir yra piliečių balsavimo reikšmingumas."

Doc. J. Tumas.

BIRŠTONO GYDOMOJI VIETA

Panemunės. Panemunės katalikų bažnyčiomis keleivinių akims šviečia, lygu Parinės baronų ir grafų pilimis. Nuo vienos bažnyčios matai kita, lyg senovės piliakalnių signalus. Jos eina abiem pusėm didžiulės upės, rodydamos, kuriuo vakarų Europos kultura ejo gilyn į Lietuvą, drauge su ja ir mėgintojai pavergti laisvą šalį. Tad Nemunas Lietuvai ne tik kelias į šviesųjį pasaulį, bet ir gražioji senovės kalba. Kas kalnas, tai istorija, o visoms toms istorijoms pažymėti — bažnyčios, atsidariusios pirmiau įgyventosiose vietose. atimk bažnyčias iš panemunių, ir jos apmirs žmonių vaizduotėj, nors paliks tie patys augsti krantai, tos pačios staigios skardys, tie patys jau nuplikinti ar dar medžiais tebežaliuoją kalnai, tarp kurių plaukia Nemunas.

Nemuno kilpos. Antra Nemuno ypa-

tybė, kurios kitur nerasi, tai kad jis tarp Birštono ir Nemažunų, lyg sukurs siulas, pamestas. Žemės keliu tarp Birštono ir Nemažunų šeši km., o upe bene 84. Vaizduokis dabar, kaip jis čia gana susiraityti, kokių pridaryti vingius vingiu, kad išsisektų visu savo ilgumu čia atsigulti. Sako, technikai panaudoję tą gamtos žaismą visai Lietuvai elektrifikuoti; tada Birštono vardas bus tariamas kasdien bet kurio lietuvi.

Birštonas praityje. Ir be to Birštonas jau yra senai įgarsėjęs. Senovėje Birštone buvęs Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto buklas. Birštono piliakalnyje, viename pačių aukštųjų Lietuvoje, Vytautas turėjęs medinę pilį, gerai paruoštą Nemunui ginti nuo neprašomųjų valkatų, o šiaip jau gyventi ir medžioti mo laikais. Milžiniškos girios, daubos, tarpukalnės tuoliai buvusios pilnos didžiųjų žvėrių. Net karalius Kazimieras Jogailaitis vieną kartą čia visą žiemą pra-

trobesius. Jau už poros mylių privažuojant Romą buvo matomas Sv. Petro bazilikos bokštas. It prieplaukos šviesos stiebas išto skelbė keliauninkams, kad štai, štai tas garsusis amžinasis miestas Roma!

Romoje.

Romoje sustojo mūsų partija Hotel Continental, netoli centralės gelžkelio stoties. Laikas gana trumpas — tik 10 dienų. Per tą laiką reiks pamatyti visą Romą, kas ištikrųjų negalima. Nes, jeigu norima gerai pažinti Romos miestą, reiktų maždaug išbuti keletą metų jame. Tadgi tiktai paminėsiu svarbesnias vietas, kurias teko aplankyti.

Kad geriaus suprasti Romos išvaizdą ir jos apielinkę, patariama keleiviams visųpirma užlipti į vieną iš septynių kalnų, ant kurių Romos miestas yra pastatytas. Tas kalnas tai Janiculus, taip paminintas nuo romėnų mitologiško dievačio Janus, kuris buk gyvenęs ant to kalno ir mokinęs ukininkavimą. Ant šio tad kalno ir aš nuvykau gegužio 19 d. š. m., kad pažvelgus į amžinąją miestą ir jo apielinkes. Ir ištikro, kaip ant delfnos, pirmu kartu teko pamatyti nuo amžių garsiąjį

miestą Romą. Iš ten matyti paveikslų galerijos; Sv. Petro Palatinas ir Romos cesarų garsi bazilika su visa savo palocių gruvėsiai, bei pradžia daila. Žodžiu, matai geriausią viso Romos miesto planą. Forum, kur buvo pradžia ir išsiplėtojimo Romos Respublikos. Čia vėl garsus Colosseum ir Pantheonas, kurie dar tebeskelbia didybę ir galybę Romos praities; gi toliau Vatikano sodas su savo gražiomis grotomis, jo muzėjus ir

(Tęsiasi 3 pusl.)

Draugai Tautiečiai Jų Buvo Teisybė!

"Žmonės pasakojė tėvynėje, kad Amerika palaiminta visukuo kas gera. Aš tam tikiu, nes rukau HELMARS. Jie duoda linksmybę, laisvę ir užganėdinimą su kiekvienu dumeliu."

Tai grynas Turkiškas Tabakas kuris yra į HELMAR Turkiškus cigaretes duoda kiekvienam rudytojui smagų jausmą. Šio smagumo negausit rudydami pigius cigaretes mašyto tabako pekiuotus popieros pundeliuose.

HELMARS yra absoliutiškai grynai ir ipekluoti į kartono skrynutes, nie nelužtu.

Kaip kiti, taip ir jus džiaugsitės permaina į Turkiškus.

Anarinos

Gaminiojai augšausios rusės Turkiškų ir Egiptiškių cigarečių pasauli.

BOXES of 10 or 20

"DRAUGO" PATARIMAS.

Nežiurint to, kiek tautininkai galės pelnyti kreipdamosi į Amerikos protestonus, vis tik "Draugas" nuo savęs pataria "Mes" veislės tautininkams kreiptis prie amerikony. Ypač tuo suteiks progs "vyskupui" Graičunui pasidalyti bent kiek "komišiniais" ant "sanvičių". Tuomet "vyskupui" gal nebereiktų pro jo ofisą einančios savo kolegas klausiti ar jie jau turėjo vakariene... Be to, nors priseitų duoti gerą komišną tiems, kurie eitų prie amerikony, bet už tai bent kiek dar ir patiems liktų ant "sanvičių". O juk pas protestonus yra milijonai dolerių, tik reikia prie jų prieiti. Bet turint tokį Mr. "vyskupą" kaip Graičunas ir jo pagalbininkus širvidus, prie amerikony prieiti juk nebūtų sunku. O tuomet nebereiktų krakodilio asarų lieti del

Oz. savų silpnųjų.

gyvenęs su savo šeimyna.

Reginiai. Reginiai nuo Vytauto piliakalnio ir gretimųjų jam aukštumų gali patenkinti bet kurį gamtos mėgėją, bet kurią artistiką dvasią. O tos dvasios mūsų kunigaikščiai, tikri lietuviai, buvo kupini. Lietuvio siela nemėgsta suspausta; jam pirminė gražumo sąlyga — kad "tai matytųs". Na, ir matos gi nuo Birštono aukštumų ne tik gražus Birštono šlaitai, bet ir gilyn per daug km., kur kalnų kalneliai, o reginio jie vis delto neužstoja. Šitos regimos tolybės lietuvių, išvargusių ankštuose miestuose, be kitų vaistų, jau pagydo, atsverdamos jo sielą, gražindamos jam, kas įgimta.

Birštono topografija. Birštonas Alytaus apskrityje, pirmiau Trakų, ko ne pusiaukelėje tarp Kauno ir Alytaus šajėjumi per Prienus. Yra ir kitas kelias, tolesnis, per Rumšiškes, Kruonius, Jezną, antra puse Nemuno. Nuo Kauno 35 km., nuo Prienu 6, nuo Nemažunų 6; nuo Alytaus 28 km.

Nemunas čia plaukia tiesiai iš vakarų į rytus, tuojau už jo pasisukdamas į šiaurę, darydamas vingį, apaugusią senu pušynu. Ta kilpa stebėtinai atmena mums Vilniaus Zvėryną ar Užvingį, o Neris vingiai — šiuos Nemuno vinguriavimus. Birštonas dešiniajame aukštajame krante, kurs gerokai atsitraukęs nuo pėpės. Upė išriečia tą krantą į rytus, palikdama geroką slėnį, drekinamą iš aukštųjų zliaukiančių vandenimis. Vienoje vietoje tarp Vytauto kalno ir bažnyčios bei miestelio aukštumos jie padaro gilaus dumblo baltą, kur iš lygios vietos muša penki šaltiniai — verdėnės verdė.

Užuovėja. Toks Birštono, lyg Jaktos į Ai-Petri kalną, isprauto į šriestą krantą padėjimas kuo geriausiai atitinka kurortui, visiškai užstotam nuo žvarbiųjų vėjų: iš dviejų pusių aukštumos, angščiau linkės medžių; iš šiaurės, anapus Nemuno, senas pušynas, iš kelvintos — miestelis ir jaunas pušynas.

(Bus daugiau)

LIETUVIAI AMERIKOJE

CIGEROJE

Parapijos bazarui neblogo gausiai sekasi. Pereitę sekmadienį padaryta daugiausia pelno. Bazare žmonių daugybė, teko pastebėti keletą svečių iš Kenoshos. Kenoshiečiai svečiai darė gerą biznį, o tos Ciceros mergaitės tai gerokai apdovanojo svečius visokiais tikietais. Daiktų bazare dar daugybė, įvairių įvairiausių, taip kad yra užtikrintai šiam mėnesiui, tik žmonės rugoja kad "Kauno Užėjogj" štofas no good.

Šį vakarą įvyksta vietinio Giedrininkų skrybiaus susirinkimas. Visi moksleiviai einantieji aukštesnę mokyklą

esate kviečiami ateiti susirinkimui, nes yra svarbių reikalų aptarti.

Kaip Ciceros lietuviai minės "Apsigynimo Dieną", tai nežinia. Daugelis klausia, kas tai per apsigynimo diena, ir kas reikia daryti. Atėjus 12 d. rugsėjo, geriausias prisidėjimas prie tos dienos tai yra iškabinti Amerikos ir Lietuvos vėliavas. Žinoma bus įvairių apvaikšiojimų, bet kurie eina darban, tie nedalyvaus parodoje.

Rugsėjo 7 d. draugystė A. pašaltystės Maldos, per šv. Mišias 8 val. iš ryto, ejo prie šv. Komunijos.

Rugsėjo 7 d. draugystė šv. Antano laikė mėnesinį su-mą. Susirinkimas įvyko gan skaitlingas. Draugija nutarė pikniką ateinančiais metais nedaryti. Į vietą pikniko nutarta daryti balių. Išrinkta komisija. Siemiet dar nei vienas draugijos narys nemirė, tik paskutiniiais laikais daugelis draugų serga.

Antanas Brazauskas pavojingai sirgo. Buvo ligoninėje, bet greit žada sugrįžti namo.

Rudenop Ciceros senberniai pradeda rodyti daugiau gyvumo. Vieni apsigėdė, kiti biznius nusipirko, dar kiti usus pradėjo auginti.

Koresp.

DAKTARAI:

Telefonas Boulevard 1939

Dr. S. A. Brenza

4608 SO. ASHLAND AVENUE
Chicago, Ill.

Val.: 9 ryto iki 12 piet: 1 po piet iki 3 po piet, 6:30 vak. iki 9:30 vak.

Tel. Boulevard 0537

Dr. Marya Dowiat-Sass

1707 W. 47-th St.

Valandos nuo 8 iki 12 diena, nuo 6 iki 9 vak. Nedėliomis nuo 8 iki 2 val. po pietų.

Telefonas Secley 7439

Dr. I. M. Feinberg

Gydo specialiai visokias vyrų ir moterų lytiskias ligas.

2401 Madison Street
Kamp. Western Ave. — Chicago

Valandos: 2—4 po pietų 7—9 vak.

Tel. Boulevard 2140

Dr. A. J. KARALIUS

Lietuvis Gydytojas

3303 South Morgan Street
Chicago, Ill.

Dr. Maurice Kahn

Gydytojas ir Chirurgas

4631 S. Ashland Ave.
Tel. Yards 0994

Valandos:
Nuo 10 iki 12 piet.
Nuo 2 iki 3 po piet.
Nuo 7 iki 9 vakare.
Nedėl. nuo 10 iki 12 piet.

Tel. Boulevard 2698

Dr. J. P. POSKA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3337 So. Morgan Street
Valandos: 9—12 ir ryto.
Vakaris nuo 7 iki 9
CICERO OFISAS:
1243 South 49-th Avenue
Telef. Cicero 4679

Valand.: 8—4:30 v. v. kasdien.
Užtikrinai ir pėnytioms nuo 8 iki 9 val. vak.

Remkite tuos biznierių, kurie dažniausiai garsinasi dienraštį "Drange".

DR. A. K. RUTKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4442 So. Western Ave.
Telef. Lafayette 4146

Dr. A. Račkus

Gydytojas, Chirurgas, Obstatikas ir Specialistas

Elektroterapija.

ISIMA TONSILUS —

1) — Se marimams.
2) — Se polio ir be skausmo.
3) — Se koma.
4) — Se koma pavojus sveikatai.
5) — Se koma pavojus sveikatai.
6) — Se koma pavojus sveikatai.
7) — Se koma pavojus sveikatai.
8) — Se koma pavojus sveikatai.
9) — Se koma pavojus sveikatai.
10) — Se koma pavojus sveikatai.

Apkurtas suaugęs girdėjimas. Gydo visokias ligas paskutiniuosius, ir jų yra reikalinga daro operacija. Pateiktas patarimai teikia savo ofis:

1411 So. 50 Ave. Cicero, Ill.

Ofis atidarytas: kasdien nuo 8 val. po piet iki 12 val. vakare. Nedėliomis ir šventadieniais ofis uždarytas.

Ofis: Tel. Boulevard 9698
Rezid. Tel. Drexel 9191

DR. A. A. ROTH

RUSAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialistas Moterų, Vyrų ir Vaikų ir visų chronikinių ligų.

Ofisas 3103 S. Halsted St.
Kampus 31st Str.

Val.: 1—3 po piet. 7—9 vak. Ned. ir šventadieniais 10—12 d.

DR. CHARLES SEGAL

Perkė savo ofis po numeru

4729 S. Ashland Ave.

SPECIALISTAS

Džiuv. Moterų ir Vyrų Ligos

Val.: ryto nuo 10—12 nuo 2—4 po pietų: nuo 7—9 vakare. Nedėliomis: 10 iki 12.

Telefonas Midway 2880

Tel. Canal 0257 Vak. Canal 3118

DR. P. Z. ZALATORIS

Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas

1821 So. Halsted Str.

Valandos: 10 iki 12 ryto: 1 iki 6 po pietų: 6 iki 9 vakare

Tel. Boulevard 2351

DR. M. ZILVITIS

Dentistas

Perkė savo ofis 18 Brighton Park po num.

3365 So. Halsted Street

DETROIT, MICHIGAN

Jau keli metai praslinko kaip tik tai vieni vyrai galėjo balsuoti. Dabar, neskiriant lyties gali balsuoti visi, kurie nori, jei tik 21 metus amžiaus pasiekę. Kaip lengva atsiminti kiek prakalbų, agitacijos, energijos ir pasišventimo buvo naudojama dėl išgavimo moterims balso. O dabar pažiūrėkime kiek pasinaudoja mūsų dailioji lytis ta teise balsuoti. Pirmiau budavo sakoma, kad kapitalizmas ir kapitalistai priešinosi jų balsavimui. Klausimas, kas dabar neleidžia ir kodel jos dabar nebalsuoja? Tiesa yra ir balsuojančių, bet klausime, kiek ir teisingas atsakymas parodys stebėtinai mažą skaičių, ypatingai lietuvių.

Išties negalime ne mes vyrai pasigirti narsiu veiklumu politikoje, bet da vyrai, kaip ir nenorėdami pasiduoti moterims, vis rodo daugiau balsuoja.

Sept. (rugs.) 9 bus labai svarbus rinkimai Detroito. Ba'suos visi turintieji teisės ba'suoti, kurie neserga politinės anestezijos liga. Balsuos netikėtai baltieji, bet ir negrai ir jų moterys balsuos. Kuo yra lietuvis prastesnės politikoj už, taip vadinamą juodukų moteris?

Siame laikraštyje yra apgar sinimas patariant balsuoti už J. W. Smith, ant Majoro Detroito ir už Charles J. O'Neil, Apskričio Praturatorius (County Prosecutor). Šio straipsnio rašytojo nuomonė, labai geistina būtų, kad visi lietuviai galėtų už juos balsuoti, nes jiedu Lietuviams yra gero veliantieji. Bet jeigu katram nepatinka kuris kandidatas čia siulomas, tai tasai gali atiduoti savo balsą kitam kandidatui. Bet negali būti klausimo, kad reikia balsuoti ir veikliais politikoj buti. Ypatingai, matant tankų paniekimimą ateivių ir diskriminaciją prieš juos, reikėtų nemiegoti. Paklauskime savęs, ar galime savo prietelius politikoj pagelbėti, negalėdami arba nenorėdami balsuoti? Del to, vyrai ir moterys, visi prie politikos pareigos, balsuokimo visi!

J. P. Uvick.

Jei nori, kad katalikai lūmėtų, remk kaip tik išgalį, pla tink katalikų spandą.

DR. SERNER, O. D.

Lietuvis Specialistas

Turėk švarias, Sveikas akis

Jeigu kenti galvos skaudėjimas, jei turi akių uždegimą, jeigu akys nuvarę, silpnos, skaudžios arba asaroja, tuojau ateik pasitarti.

Akinius \$5 ir augščiau

Valandos nuo 1 iki 9 vakare. Nedėliomis nuo 10 iki 12

3333 South Halsted Street

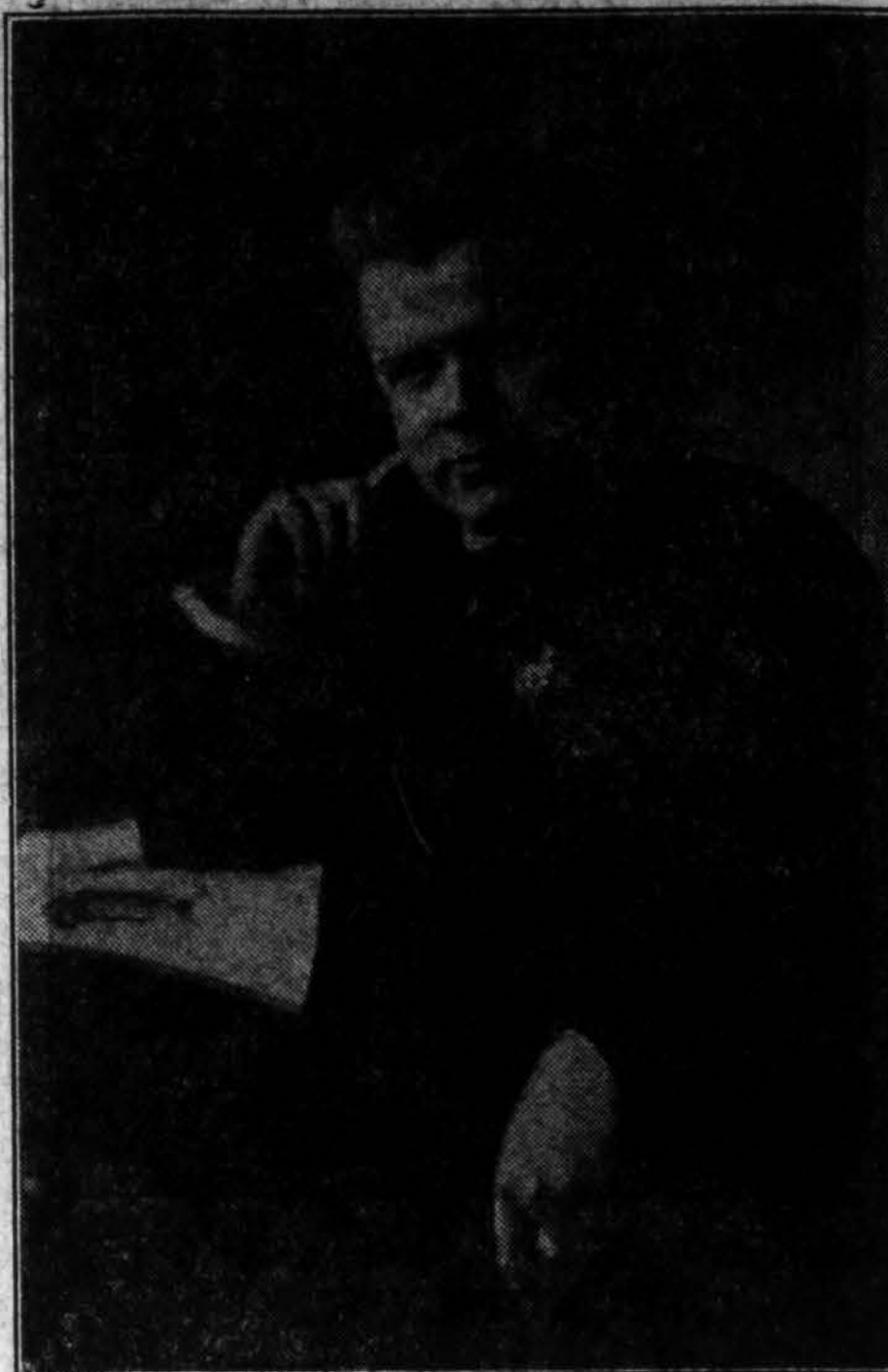

Lietuvių Dentistas patar-naus geriau

Traukimas dantų be skausmo. Bridge geriausia sukaso. Su musu pletom galima valgyti kiedausia maista. Garantuojame visą savo darbą, ir žemas mūsų kainas. Sergėkite savo dantis, kad nekentytų jūsų sveikatai.

1545 West 47-th Street
Netoli Ashland Ave.

DRAMOS TEVAS J. VAIČKUS

Kauno Lietuvių Meno Kurėjų Draugijos Dramos sekcijos pirmininkas. Buvęs rusų valstybinių Aleksandrijos teatro artistas, Petrapilyj. Žinomas lietuviams, kaip, vienas iš žymiausių menininkų, kurio pastangomis įsikūrė Lietuvos valstybinis ir Šaulių teatrai. Amerikon J. Vaičkus atkeliavo tikslu sukurti nuolatinį Amerikos Lietuvių Dramos teatrą. Aktoriai tam teatrui ruošiami jo vardo Dramos mokykloje, kuriai J. Vaičkus direktoriauja. Spalio mėn. pabaigoje J. Vaičkus atvyksta su savo teatru ir studija Chicagon žiemos sezoną praleisti.

WAUKEGAN, ILL.

Išvažiavo atstogosna.

Antanas Chapas solistas šv. Balt. choro ir dviejų orkestrų vedėjas, išvažiavo su savo šeima pasilsėti mėnesio laikui ant ukeš prie Clear Lake, Wisconsin.

Laukiame parvažiuojant su pilna energija vėl prie savo darbo.

Draugas.

Is Kelionės Po Pasaulį.

(Tasa nuo 2 pusl.)

retežiuose bažnyčia, kur dar teberandasi dalis retežio su kuriu šv. Petras buvo surakintas kalėjime. Ten pat yra įžymius Dominichino pieštas paveikslas "Šv. Petro patiuosavimas iš kalėjimo". Garisų Colosseum, kuris talpino virš 50,000 žmonių. Čia atsi-budavo įvairūs Romėnų spektakliai, bei žudynės nekaltų krikščionių.

Gegužio 20d. aplankiau šv. Petro Baziliką ir Vatikano muzėjų bei paveikslų galeriją ir knygyną. Sunku yra trumpu atsilankymu gerai pažinti tą pasaulio dailės tvirtovę, kurioje sudėjo savo gyvenimo darbą garsiausi pasaulio architektai, skulptoriai ir dailininkai. Reikia ne 10 dienų, bet kelių metų, kad gerai pažinti tą kolosalį amžių monumentą, kuris pastatytas iš 176 metų, kuris apėmia 240,000 ketvirtainių priedų žemės plotą ir turias 426 pėdas aukščio, 379 pėdas pločio ir virš 608 pėdų ilgio. Pats Vatikanas turi 7,000 įvairių kambarių ir salių, kame randasi šimtai pasaulio garsiųjų tapturių paveikslų, įžymiausių skulptorių daugybės stovylių ir gabiausių rašytojų tūkstančiai voliumų knygų. Tegul tie, kurie ilgiaus gyvena Romoje ir turėjo laiko daugiaus studijoti minėtus katalikų bažnyčios utrus, aprašo smulkiausiai ir įvertina pasaulio genijų nemirtingus darbus.

Dar apie audienciją pas šv. Tėvą.

(Bus daugiau)

LIETUVOS LAIKRAŠČIAI APIE J. VAIČKŲ.

Išleistuvių Vaidinimas.

(Per laurus ir širdį).

Antradienį gruodžio m. 18 dieną. Valstybiniam teatre bus kaip ir istoriškos reikšmės vaidinimas. L. M. Kurėjų D-jos Dramos Sekcija ruošia art. J. VAIČKŲ išleistuvių vaidinimą. Juozo Vaičkus vardas yra jau senai visiems žinomas. Dar prieš 10 metų, betekant mūsų Lietuvos laisvei, J. Vaičkus skrajojamas teatras lankydamsis po mūsų visus miestelius ir bažnytkiemius, o karo metu Petrapily, kėlė žmonių širdyse senos Lietuvos mišinių dvasią, ir žadino jose Tėvynės meilę. Paskui jau 1918 m. mūsų bočių sostinė — sename Vilniui J. Vaičkus teatro vaidinimai ėmė spausti iš vietos vokiečių okupantų spektaklių ir vertė savo meną lenktis prieš juos vietos lenkų artistams. O 1919 metų rudenį tas pats teatras, važinėdamas po Lietuvą savo vaidinimais gaivino okupantų nuvargintą šalį ir skiepjo jai į širdį Lietuvos nepriklausomybę.

1920 m. J. Vaičkus teatro

vaidinimus jau matome Kaune, ir galų gale Lietuvių Meno Kurėjų Draugija pakvietusi į J. Vaičkus teatrą įkurią savo dramos vaidyklą, kurią pagaliau švietimo Ministerija priverčia susivalstybin-ti ir tuo būdu mes dabar turime jau Valstybinę Dramą.

Kaip matome J. Vaičkus nuopelnai mūsų tautos atgimimo istorijoj ateity bus tinkamai įkainuoti, o šiandien mes nors savo apsilankymu į jo režisuojamą vaidinimą parodykime jam savo simpatijos. Savaimi aišku, kad J. Vaičkus Amerikoje, kur Jis dabar išvažiuoja daug dar nuveiks mūsų Lietuvai. Vis dėlto geriau būtų, kad J. Vaičkus Amerikoje ilgai neviešėtų o greičiau grįžtų į Tėvynę ir visa savo dar jausa siela ir meno pritarimu ramiai jau pasišvęstų mūsų jaunam teatrui.

"Lietuva"

Kaunas 1923 gruod. m. 19 d.

SIUVĖJAI

J. MILKEVICZ

TAILOR

PRANEŠIMAS LIETUVIAMS

Aš dabar turiu aukščiausios rūšies, naujausios mados žieminių ir rudenių materijų.

Darau Ant Orderio Siutus ir Overkotus del vyrų.

Patyręs

20 metų ant šito darbo. Meldžiu Lietuvių atsilankykite busite gražiai užgan-dinti.

Kainos Visiems Priemamos. Taipgi taisau, valau ir prosinu.

J. MILKEVICZ

LIETUVYS SIUVĖJAS
670 West 18-th Street
Chicago, Ill.
Telef. Canal 0234

J. BAKTYS

PIRMOS KLIASOS LIETUVYS KRAUČIUS

Turiu už garbą pranešti visuomenai ypač savo tautiečiams Lietuvams kad aš padidinau stocka savo kraučiaškių lėšai. Ir dabar turiu didžiausia pasirinkimą rudenių ir žieminių materijų.

SIUTAI IR OVERKOTAI

VISOKIŲ STAILŲ

Padarome ant užsakymo geriausia ir pigiausia taipgi. Valom, Prosinam ir Taisom

J. BAKTYS

3249 So. Halsted St.
Chicago, Ill.
Tel. Yards 6449

CICERO TAILORING COMPANY

PATYRE LIETUVIAI SIUVĖJAI

Pranešimas Visiems Lietuviams

Užlaikome didžiausia linija įvairių rudenių ir žieminių materijų.

Siuvam Ant Užsakymo

Siutus ir Overkotus naujausios mados

Mūsų Darbas Visados Augstos Rūšies

Kreipkitės pas mus del gero patarnavimo

Padarome darba gerai ir pigiai

Savininkai

T. BARTKUS IR J. KULPINSKAS

4837 West 14-th St. 2-nd Floor Cicero, Ill.

CHAS. K. VUOSAITIS

PATYRES LIETUVIU KRAUČIUS

Vyrų ir Moterų Rūbų Siuvėjas

OVERKOTUS IR SIUTUS

Padarome ant užsakymo greitai ir pigiai.

Atliekame darba kogeriausia už visiemis priemama

kaina.

Valome, Dažome ir Atnaujiname Senus.

CHAS. K. VUOSAITIS

2337 So. Leavitt St. Tel. Roosevelt 8982 Chicago.

ADVOKATAI

JOHN I. BAGDZIUNAS

ADVOKATAS

Veda bylas visose Teismuose. Egzaminuoja Abstraktus. Padare pikšimo ir padarimų. Detektyvus ir įstatymus

7 South Dearborn Street
ROOM 1508 TRIBUNE BLDG.
Telefonas Randolph 3261
Vakaris: 2151 West 22 St.
Telefonas Canal 1667

S. W. BANES

ADVOKATAS

79 W. Monroe Street
Room 904 — Tel. Randolph 2000
Val. Nuo 9 ryto iki 5 po pietų
Vakaris: 3203 So. Halsted Str.
Telef. Yards 1015
Chicago.

C. V. CHESNUL

ADVOKATAS

Metropolitan State Banko Name
2201 W. 22nd St. Tel. Canal 6699

Telef. Central 4411

KASIMIR P. GUGIS

ADVOKATAS

127 N. Dearborn Street
Valand.: nuo 6 iki 8:30
Nedėliomis 9 iki 12
Resid.: 3323 So. Halsted Str.
Telef. Boulevard 1310
Chicago.

HELEN BELMEN JERRY

LIETUVIS ADVOKATAS

4454 South Western Ave.
Telefonas Lafayette 4089
Valandos: Nuo 7 iki 9 vakaris,
Nuo 2 iki 6 Subatom po piet.

Telef. Haymarket 1105

K. JURGELIONIS

ADVOKATAS

1720 West Chicago Avenue
Rytas nuo 9 iki 12. Udarinko ir
Ketvergo vakaris Naujienų
Ofise.
1739 South Halsted Street

JOHN KUCHINSKAS

LIETUVIS ADVOKATAS

2221 W. 22-nd St. Art. Leavitt St.
Telefonas Canal 2552
Valandos: 9 ryto iki 9 vakaro. Se-
redol ir Pėnytyje nuo 9 r. iki 6
v. Veda visokias bylas visuose
teismuose. Egzaminuoja Abstrak-
tus ir padirba visokius Dokum-
mentus, perkant arba parduo-
dant. Letus, Namus, Farmas ir
Bianus. Skolina Pinigus ant pir-
mo morgiaus lengvomis išlygo-
ma.

BALYS F. MASTAUSKAS

ADVOKATAS

Buvs Lietuvos Atstovybės Va-
šingtono Patarėju.
Metropolitan State Banko Name
2201 West 22nd Street
Telefonas Canal 6699

A. A. OLIS

ADVOKATAS

11 S. La Salle st. Room 2001
Tel. Randolph 1034 Val. nuo 9-5
VAKARIS:
3301 S. Halsted St. Tel. Blvd. 6775
6-8 v. v. apart Panedello ir
Pėnytyje

V. W. RUTKAUSKAS

ADVOKATAS

Ofis: Didmestij:
29 South La Salle Street
Kambaris 530
Telefonas Central 6390
Vakaris 3223 S. Halsted St.
Telefonas Yards 4681

Tel. Central 6200

A. E. STASULANI

ADVOKATAS

Vidurmestij: Ofis:
Room 911 Chicago Temple Bldg
77 W. Washington St.
CICERO Ofis: Panedello vak.
1214 S. Cicero Av. Tel. Cicero 5030
BRIDGEPORT Ofis: Kiti vak.
3236 S. Halsted St. Tel. Boul. 6737

J. P. WAITCHES

Lawyer

LIETUVIS ADVOKATAS
Dien.: D. 614-516-197 N. Dear-
born St. Tel. Randolph 5384-5385
Vakaris: 1017 Indiana Ave.
Roseland Tel. Pullman 6377

Remkite tuos profesiona-

lus, biznierių kurie garsi-

nasi dienraštį "Drauge".

CHICAGOJE

SUIMTAS BEPROTIS PADEGEJAS.

Vidumiesty suimtas jaunas beprotis William Mollermer, kurs pabėgęs iš bepročių įstaigos, Kankakee, Ill.

Jį sugavo vienas panaktinis, kuomet jis mėgino padegti vieną butą iš gatvės šono.

Suimtas Mollermer tvirtina, kad laimė, jei suimtas. Nes kitaip, jis būtų padegęs vieną departamentinę krautuvę.

"Jei vargšas žmogus neišni turtingon krautuvėn ir negali nieko dykai gauti, tai tokią krautuvę reik sudeginti," sakė jis policijai.

Paimtas psychopatinės ligoninėn.

ISKABINKITE VELIAVAS.

Chicago majoras Dever andai paskelbė pareiškimą, idant Chicago gyventojai rugsėjo 12 d. ant savo namų visame mieste išskleistų veliavas.

Nes toji diena bus minima visose Suv. Valstybėse kaip "Apsaugos diena." Tai bus visoj šaly patriotinės manifestacijos, nepertraukiant tą dieną kasdieninio "business'o."

PARGABENTA DU PLĖŠIKU.

Chicago autoritetams prašant, Ilion, N. Y., areštuota du chaciečiai plėšiku, Steve Kwiatkowski, 25 m., ir Graff Hedges, 29.

Abudu parvežtu Chicagon. Dangelis asmenų juodu identifikavo kaip plėšiku.

DEL 40 DOL. NUZUDYTAS ŽMOGUS.

Du negru plėšiku užpuolė Frank Switalski, valgomųjų daiktų krautuvės savininką, 1538 Wabansia ave., kuomet jis vienas buvo krautuvėje.

Switalski pasipriešino plėšikams. Už tai jis persautas. Plėšiku iš registro paėmė 40 dolerių ir pabėgo.

Sužeistasis paimtas ligoninėn mirė. Pirm mirsiant jis tečiaus nurodė vieną negrą plėšiką. Tas tuojaus areštuotas, bet ginasi.

ARMIJOS LAKUNAI.

Suv. Valstybių armijos lakunai, kurie apskrido pasaulį, iš Bostono nuskrido New Yorkan. Pranešta, kad šios savaitės pabaigoje jie bus Chicagoje. Bet dar nežinia tikrai, kurią dieną ir kokiu laiku.

5 ASMENYS SUŽEISTI.

Praeitą sekmadienį nelaimė su automobiliu Chicagoje ir apylinkėse 5 asmenys sužeista.

Chicagoje mirė rabinas Miles, kurs pirm mirsiant gyveno 107 metus amžiaus.

ZINIŲ -- ZINELĖS.

× Gavome žinių, kad kun. Prof. Bučys laimingai persiūrė per Atlantiką. Laivas "Olympic" Southamptoną pasiekė 28 Rugpiučio. Su kun. Prof. Bučiu keliavo dar kun. Pr. Meškauskas, Ant. Andriušis, Ivauskas iš Roselando, M. Duobutė iš Bridgeporto ir Ruginė iš North Sidės.

× Vakar 8 rugsėjo šv. Kaunio Akademija pradėjo mokslo metus. Buvo atlaikytos iškilmingos šv. Mišios Kun. kapelionas pasakė pritaikytą moksleiviams pamokslą. Šiomet Akademija turi arti 100 mokinių. Pradžios gimnazija arti 300.

× Vakar įvyko Federacijos Centro posėdis. Buvo svarstomi svarbūs dalykai, ypač darbuotės planai ateinančioms metams. Smulkiam bus pranešta kitą kartą.

× I Chicago atvyko Lietuvos dramos kūrėjas -- p. J. Vaičkus. Vakar jisai buvo atsilankęs "Draugo" redakcijoje. Žada pradėti darbą Chicagoje spalio mėn. pabaigoje.

× Vakar vėl visą dieną lijo. Oras šaltokas. Vakarop prasiblaivė.

FEDERACIJOS APSKRIOČIO SUSIRINKIMAS.

Rugs. 10, seredoje 8 v. v. Aušros Vartų parapijos svetainėje įvyksta Katalikų Federacijos Chicago apskrčio susirinkimas.

Dienotvarkėje be kitų svarbių reikalų: pranešimas Apskrčio delegatų iš XIV Kongreso darbų, Detroito. Kongreso nutarimai yra visiems metams. Tad šis apskrčio susimas paliečia mūsų visus ateinančiųjų metų darbus.

Todel visų kolonijų atstovai ir veikėjai būtinai privalo atvykti.

Valdyba.

WEST SIDES SKLIAUTUOSE.

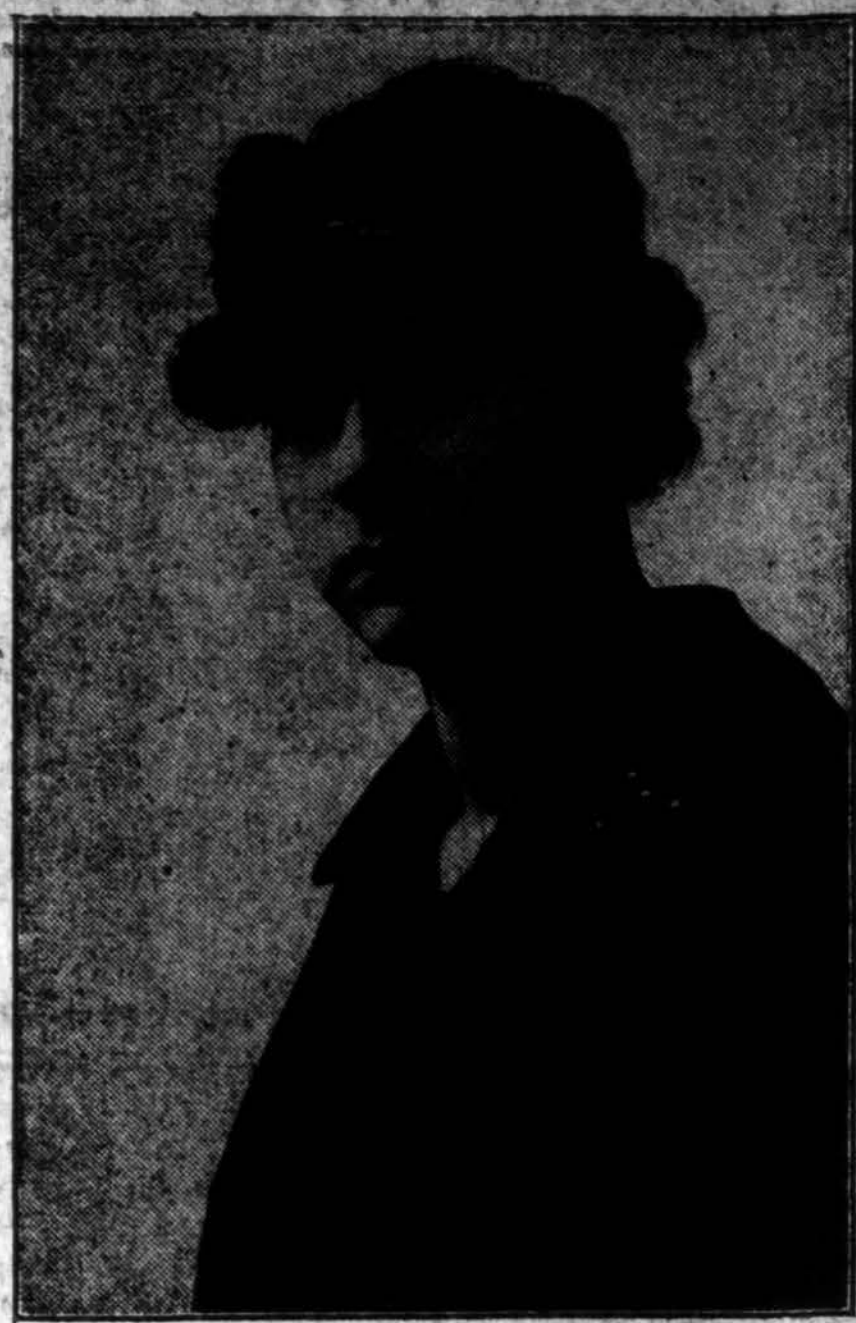
Didelis judėjimas.

Gal niekur nėra tokio didelio draugijų judėjimo kaip West Sides kolonijoje. Apie ją sukasi kaip apie kokią ašį visos centralinės organizacijos: Čia susivaziuoja Moterų Sąjungos apskritys, L. D. S. K. Chicago apskr. Labdarinčių Sąjungos Centras, Federacijos apskritis ir kitos centralinės organizacijos laiko visus savo susirinkimus. Mat gerb. kun. F. Kudirka Aušros Vartų par. klebonas buaro yra idealus žmogus, už tai visoms draugijoms ir organizacijoms dursy adoras.

Daug eina prie šv. Sakramentų.

Pereitame sekmadienį, per antrąsias šv. Mišias ejo prie šv. Komunijos keli šimtai vaikų, jaunimo ir suaugusių žmonių. Begalo malonų ir gražių išpučių daro, kad mūsų jaunimas stiprinasi šventais Sakramentais, kurie yra didžiausia pajėga ir tvirtovė užlaikyti savo sielą skaisčią.

Turiu pastebėti, kad Sese-rys Kazimierietės įvedė labai gražią tvarką vaikų tarp, kurie artinasi prie šv.

DRAMOS ARTISTĖ P. TENDŽIULYTĖ--(SKREBUTENIENĖ).

P. Tendžiulytė baigusi J. Vaičkaus dramos studiją Petrapilyje. Vaidinusi Petrapiilio, Vilniaus, Kauno ir kituose teatruose svarbiausias roles. Amerikon atvyko dirbti prie J. Vaičkaus kuriamojo dramos teatro, kaip teatro premjerė.

Komunijos. Budavo pirmiausia rugsėjo 10 d. trečiadienį susimaišydavo su dideliais. Bet dabar gražiai eilėje artinasi be jokio grūdimo. Diejė-gi užleidžia jiems pirmą vietą. Tas daro labai gražų išpuolį.

BRIGHTON PARK

L. Vyčių 36 kp. rengia išleistuvių vakarėlį savo gerbiems nariams butent Pranui Juškevičiui ir Stasiui Piežai. Jiedu po vakacijų vėl aplėdžia mus Vyčius ir visus giminės ir draugus ir grįžta į St. Marys Seminariją, siekti to tikslo, kuriam abu jaunikai.

Gudrus Teisėjas Išgelbėjo Selmyną.

Namų svininkas užganėdintas Visi linksmai!

Tula lenkų šeimyna New Yorke neseniai buvo pašauta į teismą, kuriame ejo byla dėl jos išvairo iš namų. Principaliais liudininkais buvo keli kaimynai, kurie skundėsi, kad jie nuolat yra erzunami verkiančių kudiškių šitos lenkiškos šeimos apartamente. Kaimynai tikrino, kad jie negali net naktimis miegoti dėl to kudiškių verkimo ir todėl prašė namų savininko išvairti šią lenkų šeimyną iš jų namų.

Teisėjas iš klausęs verkiančių kudiškių motinos pastebėjimo, kad ji negalinti verkiančių vaikų nutildinti, nes jie verki kankinami mėslingo, paeinančio nuo vidurių degio ir užkietėjimo ir ji nežinanti kaip jiems pagelbėti. Išmintingas teisėjas įsakė jai tuojaus nueiti į aptieką, nusipirkti už 35c. bonką BAMBINO ir jo duoti kudiškiams, kuomet tik užeis tie skausmingi simptomai. Teisėjas bylą suakė 10 dienų, o motina padarė viską kaip buvo įsakę. Dabar kudiškiai naktimis jau neverkia, kaimynai yra užganėdinti, namų savininkas ištraukė bylą ir visi sau linksmai gyvena.

BAMBINO yra kudiškių geriausias draugu. Kudiškiai mėgsta jį! Jie net prašo daugiau!

(Paskelbimas)

A. + A.

S. TVERIJONAVICIA mirė rugs. 5, 1924 m. 12:25 val. po ilgą, 45 metų amžiaus. Kito iš Kauno Red. Raseinių Apskrčio Grinkiškio parapijos. Būdy Kaimo.

(Paliko dideliamė nuoludinė Moterį Veroniką ir dvi dukteris Elena 11 metų, Olesę 7½ metų. Lietuvoje sesuo ir brolis. Kunas pašarvotas 4601 So. California Ave. Laidotuvas įvyks Urtarninke, rugsėjo 9 d. 13 namų 8 val. bus atlydėtas į Nekalto Prasielėjimo Panelės šv. bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą.

Po pamaldų bus nulydėtas į šv. Kazimiero kapines. Nuosirdžiai kviečiame visus giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuose.

Nuolindė: Moteris ir Dukterys. Laidotuvas patarnauja gražiai L. J. Zolp, Tel. Boulevard 5203

PRANESIMAI.

IŠ BRIGHTON PARK.

Labd. Sąj. 8 kp. turės extra susirinkimą rugsėjo 9 d., 1924, 8 val. vak. Nekalto Prasiel. S. P. Marijos par. svet., 44tos ir So. Fairfield ave.

Visi nariai prašomi susirinkti, nes turime svarbių reikalų aptarti.

Kviečia Valdyba.

L. VYČIAMS PRANEŠIMAS

L. Vyčių Chicago apskrčio poseiminis susirinkimas įvyks rugs. Sept. 13 d. ateinantį šeštadienį vakare 8 val. prie Vyčių 16 kp. šv. Jurgio par. svet.

Kuopos malonėsite skaitlingai prisijusti dalyvių, nes bus svarbu reikalų aptarti.

Valdyba.

NORTH SIDE.

Susirinkimas Mot. Sąj. 4 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks rugsėjo 9 dieną, parapijos šventinė, 8 val. vakare.

O. M. Valuniūtė, rašt.

IVAIRŲ SKELBIMAI

Reikalingas kambarys dėl dviejų merginų prie mažos šeimynos, geistina kad būtų Bridgeporto apylinkėj mel-džiū pranešti pas

Baltutis Real Estate
901 West 33-rd Street

ATSILIEPKITE!

Tuojaus reikalingas gabus vargonininkas, turintis geras paliudimus. Išlygos geros.

REV. J. ŽIDANAVICIUS
260 E. Main Street
Amsterdam, N. Y.

AR ŽINAI KAD

Per paskutinius keturius mėnesius importas Lietuvoje buvo 73,039,600 litų gi eksportas 80,337,900 litų? Materijolas ir kiti reikalingi dalykai tapo importuoti iš šių šalių: Suvienytu Valstijų, 2,093,900 litų (2.61%), Belgijos 459,200 litų (0.57%), Denmark, 1,050,100 litų (1.31%). Ar žinai kad Helmar Turkiški cigare-tai yra padaryti iš grynai Turkiško tabako ir pardavinėjami už labai prieinamą kainą? Tu taip kaip kiti tikrai pamėgsi permaina į Turkiškus.

(Apgr.)

S. D. LACHAWICZ

Lietuvis Grafičius
2314 W. 23-rd Place
Chicago, Ill.

Patarnauja laidotuves kuopiglausia. Reikale meldžiu at-saukti, o mano darbu busite už-ganėdinti.

Tel. Canal 1271
2199

PAMATYK

for Economical Transportation

PIRMA

Pas

Mc MANUS MOTOR SALES

Lengvais išmokėjimais - Mokėk Vazinėdamas
6711-19 So. Western Ave. Republic 5300
Sales - Service - Parts

PARDAVIMUI

BIZNIS

Ant Pardavimo maža deli-catessen krautuvė gera vieta, parduoda pigiai:

NICK WAGNER
5137 South Paulina Street

Ant Pardavimo Reo trokas. Išvežioju mėsa kostumeriams perkančiam parodysiu visa kelia. Atsišaukite:

1900 So. 61-st Ct. Cicero, Ill.

PIJANAI

GROJIKLIS PIANAS

\$700 Grojiklinis Pianas parduoda už \$115
ir \$12.00 storage charges, kartu su 73 muzikos rolemis, suolelis ir kabinetas. Klauskite Mrs. Santos piano.

3323 LINCOLN AVE.

1-mos Lubos
Chicago.

GROJIKLIS PIANAS

\$120

Iš prieštasties apleidimo miesto as parduodu savo \$650vertės grojiklinį pianą, kuris randasi storage už \$120 su 10 muzikos rolemis, suolelis ir kabinetas.

1389 Milwaukee Avenue
1-st Floor
Klauskite Mrs. Jankowski's piano.

IVAIRŲ KONTRAKTORIAI

Tel. Blvd. 9641

A. KAIRIS

Murino ir budavojimo namu GENERALIS

CONTRACTORIS

Atsilankykite pas mane duosiu gera patarimą.

3352 So. Halsted Street
Chicago, Ill.

Home
3356 Lowe Avenue

BRIDGEPORT PAINTING & HARDWARE CO.

Malavojime, dekaruojame, kalsmuojame ir popieruojame namus. Padarome darba greitai ir pigiai. Užlaikome maliauvu, popieru ir stiklu ir t. t.

3149 SO HALSTED ST.
Pres. Ramacionis
Chicago, Ill. Tel. Yards 7282

Armitage 6193

JACOBSON ROOFING CO.

General Roofing Contractor
Visi stogai egzaminuojami ir aprokavimai duodami veltul.

Mes taisome senus ir dengiame naujus stogus visokios rūšies. Musų trokai važiuoja į visas dalis miesto ir priemiestius.

3 Prakiurimus Stoge
Pataisome už \$4.00

Visas Darbas Garantuo-jamas

2011-13 W. Division Str.

Telefonas Canal 5395

JOHN G. MEZLAISKIS

Generalis Kontraktorius, statytojas ir senų namų taisytojas.
2319 West 24-th Street
Chicago, Ill.

Telefonas Canal 7233

PETRAS CIBULSKIS

Mallavojimo Kontraktorius
Dažų ir Poperos Krautuvė
2338 SO. LEAVITT STR.

Tel. Lafayette 4223

PLUMBING

Kalpo Hetvyra, Lietuviams visados patarnauja knogeriausiai
M. YUREA,
3225 West 28th Street

REAL ESTATE

Perkam, parduodam ir mainom namus, farmas taip gi ir visokius biznius. Darba atliekam greitai, pigiai ir gerai.

Kreipkitės:
3352 So. Halsted Str.
Tel. Boulevard 9641

BUK GUDRUS

Pasinaudok proga kol dar yra laiko išsirinkti gera vietą del gyvenimo arti Marquette Park ir šv. Kazimiero Vienuolyno.

KAS KĄ NORI
Pirkti namą, parduoti, mainyti ar budavoti
Kreipkitės pas

Apsaugam Insurinom viską
Tel. Prospect 4345

NORĖDAMI

PIRKTI, PARDUOTI AR MAINYTI VISADOS KREIPKITES PAS MUS. TAS JUMS BUS ANT NAUDOS.

S. L. FABIONAS CO.

809 W. 35th St., Chicago
Tel. Boulevard 6611 ir 0774

PADAROM PIRKIMO IR PARDAVIMO RASTUS.
Išskmingai siūniam pinigais ir Parduodam Laivakortes.

E. J. HENIFF

REAL ESTATE

LOANS INSURANCE
General Contractor & Builder

Su tos rūšies reikalais kreipkitės pas mane. Patarnavimas mandagiausis.

5710 S. Kedzie Avenue
Chicago, Ill.

Residencijos Tel. Ofiso Tel.
Prospect 5101 Prospect 5778

Remkite tuos profesjona-

lus, biznierius kurie garsinasi dienraštį "Drauge".

Tel. Canal 2655

C. J. PANIRNA
Fotografas
PANSIRNA STUDIO
1901 S. Halsted St., Chicago.
Tolimas nedaro skritumo
Šaukiamas, važiuoja į visas miesto dalis.

KAUNO

KAUNO MALT EXTRACT

Tikrai Lietuvių Maltas

Vienas iš geriausių, turtingas ir cystas su keturių uncu pakels a-pynais Europos.

Kauno Malt yra delto geras kad yra išdirbamas geriausia patyrusių išdirbėjų KAUNO EXTRACT. Netik kad geras ir skanus, bet ir naudingas del sveikatos, jisai gamina sveikata ir padaro apetitą. Tai gi kiekvienas Lietuvis turi mėgti vartoti KAUNO MALT EXTRACT.

Perkant reikalaukite Kauno Malt Extract jeigu krautuvini-kas neturi tai reikalauk tiesiog iš vietos.

Lithuanian Products Co.
3613 S. Halsted St. Chicago.
Tel. Boulevard 7258